

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет хореографічного мистецтва
Кафедра народної хореографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з навчальної роботи

“ _____ ” _____ 2019 року

ПРОГРАМА ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

**КОЛЕКТИВИ ТА ВИКОНАВЦІ –
ЛІДЕРИ СВІТОВОЇ ХОРЕОГРАФІЇ**

Освітня програма ХОРЕОГРАФІЯ

галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальність 024 Хореографія

Харків, 2019

Програма та навч.-метод. матеріали з дисципліни «Колективи та виконавці – лідери світової хореографії» галузі знань 02 Культура і мистецтво спеціальності 024 Хореографія освітньої програми хореографія – Х. ХДАК, 2019 – 22 с.

Затверджено радою факультету
хореографічного мистецтва
(протокол № 1 від 26.08.19 р.)

Рекомендовано кафедрою народної хореографії
(протокол № 1 від 23.08.19 р.)

Укладач:
старший викладач кафедри народної хореографії –
Курдупова Олена Миколаївна

© Харківська державна академія культури, 2019 рік

© Курдупова О. М., 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Вибіркова	
Загальна кількість годин -90	Спеціальність 024 Хореографія Освітня програма Хореографія	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,3	Ступінь: магістр	28 год.	10 год.
		Практичні	
		6 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		56 год.	74 год.
		Вид контролю: іспит 3 сем.	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання — 34/56
 для заочної форми навчання — 16/74

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Колективи та виконавці – лідери світової хореографії» є вибіркоким компонентом з циклу професійної підготовки магістрів. Вона необхідна для формування теоретичних знань про сучасний стан розвитку хореографічного мистецтва, як важливого явища в світовому культурному просторі, про діяльність видатних балетмейстерів, танцівників, танцювальних труп світового рівня сучасності.

Мета навчальної дисципліни – знайомство з творчої діяльністю видатних хореографічних колективів, балетмейстерів та танцівників різних країн світу, ознайомлення з історією розвитку, особливостями репертуару відомих хореографічного колективів та театрів світового рівня, ознайомлення з творчою спадщиною видатних хореографів та найкращими виставами різних видів хореографічного мистецтва.

Дисципліна сприяє розвитку аналітичного мислення та формує вміння:

- аналізувати процес розвитку хореографічного мистецтва на сучасному етапі;
- надати загальну характеристику репертуару видатних хореографічних колективів і театрів опери та балету світового рівня;
- характеризувати особливості творчої діяльності видатних хореографів та виконавців, а також їх вплив на розвиток світового танцювального мистецтва;
- характеризувати відомі вистави, концертні програми, танцювальні номери
- характеризувати відомі вистави світового балетного театру та сучасного танцювального

мистецтва, тобто визначати художній стиль або напрям, рівень розвитку танцювальної техніки, технічні прийоми та виразні засоби вистави, особливості музичного матеріалу та сценічного оформлення.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

- здатність використовувати мистецько-педагогічний потенціал хореографії для ствердження гуманістичних цінностей;
- здатність усвідомлювати місце та роль хореографічної культури у сучасному соціокультурному просторі, виявляти новітні тенденції та перспективні напрями її розвитку;
- здатність до художньо-критичної діяльності у сфері хореографії;
- здатність розробляти і впроваджувати авторські інноваційні мистецькі методики та технології. Здатність усвідомлювати синтетичну природу хореографічного мистецтва та розуміти багатоманітність його можливих зв'язків з іншими мистецтвами у хореографічному творі;
- здатність мобільно освоювати різноманітний репертуар у різних видах хореографічного мистецтва;
- здатність створювати хореографічну складову в різних мистецько-видовищних формах.

Програмні результати навчання:

- захищати культурні та мистецькі цінності;
- демонструвати знання набуті у процесі навчання, щодо історії, теорії хореографічного мистецтва в загально-мистецькому контексті;
- демонструвати знання ролі хореографічної складової в контексті різножанрового художнього проекту як одного із засобів реалізації творчої ідеї, використовуючи традиційні та альтернативні хореографічні техніки, комплексні прийоми, залучаючи суміжні види мистецтв;
- створювати та втілювати в життя авторські хореографічні твори, креативно підходячи до обрання жанру, форми, виражальних засобів відповідно до теми та ідеї твору;
- оцінювати результати власної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток;
- зробити висновки щодо розвитку хореографічного мистецтва та освіти на сучасному етапі.

Засвоєні на достатньому рівні знання та навички дозволяють підвищити загальний культурний рівень та сприяють розвитку творчого мислення. Здобувач підвищує свою здатність критичного оцінювання стану хореографічного мистецтва на сучасному етапі та визначає роль танцювального мистецтва для загальнокультурного розвитку різних країн.

Передумови для вивчення:

- виявляти певний рівень знань про розвиток хореографічного мистецтва на сучасному етапі та в минулі часи;
- виявляти обізнаність про особливості виразних засобів різних видів хореографічного мистецтва;
- знати найбільш відомих балетмейстерів світового рівня та їх творчі роботи.

Критерії оцінювання:

- виявляти достатній рівень знань з особливостей розвитку хореографічного мистецтва на сучасному етапі;

- знати визначення термінів хореографічного мистецтва;
- знати особливості формування та розвитку окремого виду хореографічного мистецтва (класичний танець, модерн танець, джаз танець, бальний танець, народно-сценічний танець) в певний історичний період;
- знати провідні театри опери та балету світового рівня;
- знати провідні танцювальні трупи різних видів танцювального мистецтва;
- знати видатних хореографів минулого та сучасності, а також особливості їх творчої діяльності;
- знати назви балетів класичної хореографії, відомих вистав модерн танцю, джаз танцю та інших видів хореографічного мистецтва, їх постановників та композиторів.

2. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1

ПРОВІДНІ БАЛЕТНІ ТЕАТРИ СВІТУ

Тема 1. Національна опера України

Дата заснування (1867 р.) та історія розвитку Національної опери України – Національного академічного театру опери та балету України імені Т. Г. Шевченка.

Діяльність видатних українських балетмейстерів в ХХ ст. В. Вронського, А. Шекери, В. Литвинова та провідних артистів балету І. Лукашової та В. Парсегова, Т. Таякіної та В. Ковтуна, М. Апухтіна, В. Калиновської та інших.

Художнє керівництво театру та балетної трупи сьогодні. Діяльність художнього керівника балетної трупи А. Рехвіашвілі. Особливості репертуару, провідні сучасні артисти балету. Прем'єри балету К. Кухар та О. Стоянов.

Тема 2. Державний академічний Великий театр Росії

Дата заснування (1776 р.) та історія розвитку Державного академічного Великого театру опери та балету Росії.

Діяльність видатних балетмейстерів в ХІХ та ХХ ст. Роль Ю. Григоровича у створенні репертуару. Провідні артисти балету ХХ ст. Г. Уланова, М. Плисецька, В. Васильєв, К. Максимова, Н. Безсмертна, І. Лієпа. Художнє керівництво та провідні артисти балет на сучасному етапі. Особливості репертуару, міжнародні зв'язки.

Тема 3. Державний академічний Маріїнський театр

Дата заснування (1783 р.) та історія розвитку Маріїнського театру опери та балету.

Діяльність видатних балетмейстерів в ХІХ ст. – І. Вальберх, Ш. Дідло, Ж. Перро, А. Сен-Леон, М. Петіпа. Балетмейстери ХХ ст. – М. Фокін, Ф. Лопухов, Ю. Григорович, О. Виноградов. Провідні артисти балету ХХ ст. Г. Уланова, Т. Вечеслова, К. Сергєєв, М. Баришніков, Р. Нурєєв, К., Заклінський, А. Асилмуратова, Ф. Рузіматов, Г. Мезенцева та ін. Художнє керівництво та провідні артисти балет на сучасному етапі. Особливості репертуару, міжнародні зв'язки.

Тема 4. Гранд Опера та Оперний театр Ла Скала

Дата заснування (1669 р.) та історія розвитку Парижської національної опери (Опери Гарн'є).

Діяльність видатних балетмейстерів ХVІІІ ст., ХІХ ст. Ф. Тальоні, Ж. Перро, А. Сен-Леону. Балетні вистави ХІХ ст. світового рівня. Балетмейстери ХХ ст. С. Лифарь, Р. Нурєєв та ін.

Художнє керівництво та провідні артисти балет на сучасному етапі. Особливості репертуару, міжнародні зв'язки.

Дата заснування (1778 р.) та історія розвитку Оперного театру Ла Скала. Діяльність видатних балетмейстерів, художнє керівництво та провідні артисти балет на сучасному етапі. Особливості репертуару.

Тема 5. Метрополітен Опера та Ковент Гарден.

Дата заснування (1880 р.) та історія розвитку театру Метрополітен опера. Діяльність видатних балетмейстерів, художнє керівництво та провідні артисти балет на сучасному етапі. Особливості репертуару.

Дата заснування та історія розвитку театру опери та балету Англії – Королівського англійського балету Ковент Гарден. Діяльність видатних балетмейстерів, художнє керівництво та провідні артисти балет на сучасному етапі. Особливості репертуару.

Тема 6. Видатні артисти балету

Видатні артисти балету світового рівня України, Росії, Західної Європи. Особливості виконавської майстерності.

Практичне заняття - Видатні артисти балету – денне та заочне відділення – 1 год.

РОЗДІЛ 2

ВСЕСВІТНЬОВІДОМІ КОЛЕКТИВИ НАРОДНОГО ТАНЦЮ

Тема 7. Національний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. П. Вірського

Історія створення та розвитку ансамблю. Діяльність Павла Вірського, Миколи Болотова, Вахтанга Вронського, Кіма Василенко, Олександра Сегала, Мирослава Вантуха. Стиль та манера виконання. Особливості репертуару. Світове визнання. Роль ансамблю в збереженні національних традицій українського народу.

Тема 8. Академічний ансамбль української музики, пісні і танцю «Чайка»

Історія створення та розвитку ансамблю. Діяльність Ю. Саакянца та А. Малиновського. Особливості репертуару.

Тема 9. Державний академічний ансамбль народного танцю Молдови «Жок»

Історія створення та розвитку ансамблю. Діяльність В. Курбета. Особливості репертуару, світове визнання.

Тема 10. Державний польський ансамбль народної пісні і танцю «Мазовше»

Історія створення та розвитку ансамблю народної пісні і танцю «Мазовше», Діяльність Т. Сигетинського, М. Зимінської. Балетмейстер В. Запала. Особливості репертуару, світове визнання.

Тема 11. Угорський державний народний ансамбль

Історія створення та розвитку Угорського державного народного ансамблю. Засновник Миклош Рабаї, керівник танцювальної групи Золтан Матюш. Особливості репертуару, світове визнання.

Тема 12. Видатні державні ансамблі Грузії та Іспанії

Ансамбль народного танца Грузії – Грузинський національний балет Сухішвілі, засновники І. Сухішвілі, Н. Рамішвілі. Керівники на сучасному етапі – І. Сухішвілі, Н. Сухішвілі. Особливості репертуару, світове визнання.

Державний академічний ансамбль народної пісні та танцю Ересіоні.

Провідні ансамблі народного танцю Іспанії.

Тема 13. Державний академічний ансамбль народного танцю ім. І. Моїсеєва

Історія створення та розвитку ансамблю, особливості організації роботи ансамблю, репертуар та виконавська манера. Світове визнання.

Тема 14. Державний академічний хореографічний ансамбль «Берізка»

Історія створення та розвитку ансамблю, особливості початкового складу виконавців, характерна манера виконання дівочих хороводів. Роль Н. Надеждіної в розробці та розвитку російського жіночого сценічного танцю. Збереження традицій ансамблю в діяльності М. Кольцової.

Тема 15. Lord of the dance (Ірландія)

Особливості хореографічного рішення танцювальних видовищ, світове визнання. Майкл Флетлі – режисер-постановник .

Тема 16. Видатні особистості народного танцю ХХ-ХХІ ст.

Тема розглядається на практичному занятті.

Практичне заняття - Видатні особистості народного танцю ХХ-ХХІ ст.– денне відділення – 2 год., заочне відділення – 1 год.

РОЗДІЛ 3 ЗРАЗКИ СУЧАСНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

Тема 17. Київ-модерн балет Р. Поклітару

Дата заснування (2006 р.) та історія розвитку трупі. Балетмейстерський стиль керівника, склад виконавців. Особливості репертуару.

Тема 18. Театр балету Б. Ейфмана

Дата заснування (1997 р.) та історія розвитку театру. Оригінальний, неповторний авторський репертуар. Особливості виразних засобів хореографічних вистав театру. Сценографія та костюми.

Тема 19. Сучасні видатні хореографічні колективи Європи та Америки

Історія створення та розвитку, діяльність провідних танцювальних труп Європи та Америки: «Нідерландський театр танцю», «Балет Бежара Лозанна», «Американський театр танцю Елвіна Ейлі», «Танцювальна трупа Марти Грехем», «Танцтеатр Вуперталь», «Батшева» та ін. Особливості репертуару, склад виконавців, світове визнання.

Тема 20. Всесвітньо відомі вар'єте

Історія створення та розвитку, діяльність всесвітньовідомих вар'єте Бенідорм палас, Крейзі Хорс, Фридрихштадтпалас, Мулен Руж. Особливості репертуару.

Тема 21. Сучасні мюзикли видатних театрів

Мюзикл як особлива форма театрального мистецтва. Найвідоміші мюзикли: «Кабаре», «Чикаго», «Кішки», «Привід опери», «Нотр дам де парі», «Юнона та Авось».

Тема 22. Видатні особистості сучасних хореографічних колективів ХХ-ХХІ ст.

Провідні балетмейстери та виконавці сучасних хореографічних колективів, їх роль у розвитку танцювального мистецтва ХХ-ХХІ ст.

Практичне заняття: Видатні особистості сучасних хореографічних колективів ХХ-ХХІ ст. - денне відділення – 2 год., заочне відділення – 2 год.

РОЗДІЛ 4 БАЛЬНІ ТАНЦІ

Тема 23. Відомі школи, колективи та виконавці бального танцю ХХ-ХХІ ст.

Характерні риси та вимоги до техніки виконання танцювальної програми англійської та італійської школи бального танцю.

Відомі колективи бального танцю в категорії Формейшен.

Видатні викладачі бального танцю – європейська програма: В. Опітц, Дж. Вуд, М. Гацолли, С. Хілер, І. Кобюк, Л. Гладюк, М. Буланий, В. Цихановський та ін.; латиноамериканська програма: Р. Вармей, Е. Сальберг, Ш. Баллас, Є. Кацевман, Д. Бьорнс, В. Новиковський, С. Крикливий, В. Марченко та ін.

Відомі виконавці європейської та латиноамериканської програм.

Практичне заняття: Відомі школи, колективи та виконавці бального танцю ХХ-ХХІ ст.. - денне відділення – 1 год., заочне відділення – 2 год.

Тема 24. Севастопольський академічний театр танцю В. Єлізарова

Дата створення (1999 р.) та історія розвитку театру. Особливості виразних засобів вистав. Репертуар театру: «Аргентинське танго», «Кармен», «Вальс про вальс», «Пігмаліон», «Кабаре» та ін. Вистави для дітей «Лускунчик», «Попелюшка» та ін.

3. Структура навчальної дисципліни

№	Назви розділів та тем	Кількість годин							
		денна форма				заочна форма			
		усьог	у тому числі			усьог	у тому числі		
о	л	п	с.р	о	л	п	с.р		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Розділ 1. Провідні балетні театри світу									
1	Національна опера України	3	1		2	3,5	0,5		3
2	Державний академічний Великий театр Росії	3	1		2	3,25	0,25		3
3	Державний академічний Маріїнський театр	3	1		2	3,25	0,25		3
4	Гранд Опера та Оперний театр Ла Скала	3	1		2	3,5	0,5		3
5	Метрополітен Опера та Ковент Гарден	3	1		2	2,5	0,5		2
6	Видатні артисти балету	4	1	1	2	3	-	1	2
Разом		19	6	1	12	19	2	1	16
Розділ 2. Всесвітньовідомі колективи народного танцю									
7	Національний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. П. Вірського	4	2	-	2	3,5	0,5	-	3
8	Академічний ансамбль української музики, пісні і танцю «Чайка»	1,5	0,5	-	1	3,25	0,25	-	3
9	Державний академічний ансамбль народного танцю Молдови «Жок»	1,5	0,5	-	1	3,5	0,5	-	3
10	Державний польський ансамбль народної пісні і танцю «Мазовше»	1,5	0,5	-	1	3,5	0,5	-	3
11	Угорський державний народний ансамбль	1,5	0,5		1	3,5	0,5		3

12	Видатні державні ансамблі Грузії та Іспанії	3	1		2	3,5	0,5		3
13	Державний академічний ансамбль народного танцю ім. І. Моїсеєва	3	1	-	2	3,5	0,5	-	3
14	Державний академічний хореографічний ансамбль «Берізка»	3	1	-	2	3,5	0,5	-	3
15	Lord of the dance (Ірландія)	3	1	-	2	3,25	0,25	-	3
16	Ансамблі народно-сценічного танцю різних країн ХХ-ХХІ ст.	4	-	2	2	4	-	1	3
Разом		26	8	2	16	35	4	1	30
Розділ 3. Зразки сучасної хореографії									
17	Київ-модерн балет Р. Поклітару	3	1		2	3,5	0,5		3
17	Театр балету Б. Ейфмана	3	1		2	3,5	0,5		3
19	Сучасні видатні хореографічні колективи Європи та Америки	19	7		12	11	1		10
20	Всесвітньо відомі вар'єте	3	1		2	2,5	0,5		2
21	Сучасні мюзикли видатних театрів	3	1		2	2,5	0,5		2
22	Видатні хореографічні колективи сучасного танцю різних країн ХХ-ХХІ ст.	4	-	2	2	5	-	2	3
Разом		35	11	2	22	28	3	2	23
Розділ 4. Бальні танці									
23	Відомі школи, колективи та виконавці бального танцю ХХ-ХХІ ст.	7	2	1	4	6	1	2	3
24	Севастопольський академічний театр танцю ім. В. Єлізарова	3	1		2	2	-	-	2
Разом		10	3	1	6	8	1	2	5
Усього годин		90	28	6	56	90	10	6	74

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кільк. год	
		д\в	з\в
1	Видатні артисти балету	1	1
2	Видатні особистості народного танцю ХХ-ХХІ ст.	2	1
3	Видатні особистості сучасних хореографічних колективів ХХ-ХХІ ст.	2	2
4	Виконавці бального танцю ХХ-ХХІ ст.	1	2
Разом		6	6

САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	Кільк. год	
		д\в	з\в
1	Національна опера України	2	3
2	Державний академічний Великий театр Росії	2	3

3	Державний академічний Маріїнський театр	2	3
4	Гранд Опера та Оперний театр Ла Скала	2	3
5	Метрополітен Опера та Ковент Гарден	2	2
6	Видатні артисти балету	2	2
7	Національний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. П. Вірського	2	3
8	Академічний ансамбль української музики, пісні і танцю «Чайка»	1	3
9	Державний академічний ансамбль народного танцю Молдови «Жок»	1	3
10	Державний польський ансамбль народної пісні і танцю «Мазовше»	1	3
11	Угорський державний народний ансамбль	1	3
12	Видатні державні ансамблі Грузії та Іспанії	2	3
13	Державний академічний ансамбль народного танцю ім. І. Моїсеєва	2	3
14	Державний академічний хореографічний ансамбль «Берізка»	2	3
15	Lord of the dance (Ірландія)	2	3
16	Ансамблі народно-сценічного танцю різних країн ХХ-ХХІ ст.	2	3
17	Київ-модерн балет Р. Поклітару	2	3
18	Театр балету Б. Ейфмана	2	3
19	Сучасні видатні хореографічні колективи Європи та Америки	12	10
20	Всесвітньо відомі вар'єте	2	2
21	Сучасні мюзикли видатних театрів	2	2
22	Видатні хореографічні колективи сучасного танцю різних країн ХХ-ХХІ ст.	2	3
23	Відомі школи, колективи та виконавці бального танцю ХХ-ХХІ ст.	4	3
24	Севастопольський академічний театр танцю ім. В. Єлізарова	2	2
Разом		56	74

4. Плани практичних занять

РОЗДІЛ 1

ПРОВІДНІ БАЛЕТНІ ТЕАТРИ СВІТУ

Тема 6. Видатні артисти балету

Практичне заняття 1. Видатні артисти балету

(денне та заочне відділення – 1 год.)

Мета: познайомитися з особливостями виконавської майстерності видатних артистів балету світового рівня.

Завдання:

1. Познайомитися з відеозаписами виступів видатних артистів балету.
2. Підготувати доповідь про діяльність видатних артистів балету.
3. Підготувати відеоматеріал про діяльність видатних артистів балету.
4. Проаналізувати особливості виконавської майстерності видатних артистів балету

Література: періодичні видання, всесвітня мережа інтернет.

РОЗДІЛ 2

ВСЕСВІТНЬОВІДОМІ КОЛЕКТИВИ НАРОДНОГО ТАНЦЮ

Тема 16. Ансамблі народно-сценічного танцю різних країн ХХ-ХХІ ст.

Практичне заняття 2. Ансамблі народно-сценічного танцю різних країн ХХ-ХХІ ст. (денне відділення – 2 год., заочне відділення – 1 год.)

Мета: познайомитися з особливостями творчої діяльності ансамблів народно-сценічного танцю, які не розглядалися у межах лекційного курсу; народних хорів, ансамблів пісні та танцю світового рівня.

Завдання:

1. Познайомитися з відеозаписами виступів видатних ансамблів народно-сценічного танцю, пісні і танцю, народних хорів світового рівня (Поліський ансамбль пісні і танцю «Льонок» ім. І. Сльоти, Національний заслужений академічний український народний хор України ім. Г. Верьовки, Красноярський державний академічний ансамбль танцю Сибіру ім. М. С. Годенко, Державний академічний російський народний хор ім. М. П'ятницького, Державний ансамбль танцю Беларусі, Кубанський козачий хор та інші.)
2. Підготувати доповідь про діяльність видатних ансамблів народно-сценічного танцю, пісні і танцю, народних хорів світового рівня.
3. Підготувати відеоматеріал про діяльність видатних ансамблів народно-сценічного танцю, пісні і танцю, народних хорів світового рівня
4. Проаналізувати особливості стилю та манери виконання видатних ансамблів народно-сценічного танцю, пісні і танцю, народних хорів світового рівня

Література: періодичні видання, всесвітня мережа інтернет.

РОЗДІЛ 3

ЗРАЗКИ СУЧАСНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

Тема 22. Видатні хореографічні колективи сучасного танцю різних країн ХХ-ХХІ ст.

Практичне заняття 3.: Видатні хореографічні колективи різних країн ХХ-ХХІ ст. (денне відділення – 2 год., заочне відділення – 2 год.)

Мета: познайомитися з особливостями творчої діяльності хореографічних колективів сучасного танцю, які не розглядалися у межах лекційного курсу; з творчою діяльністю видатних виконавців сучасного танцю світового рівня.

Завдання:

1. Познайомитися з відеозаписами виступів хореографічних колективів сучасного танцю, які не розглядалися у межах лекційного курсу та відеозаписами виступів видатних виконавців сучасного танцю світового рівня.
2. Підготувати доповідь про діяльність видатних хореографічних колективів сучасного танцю та видатних виконавців сучасного танцю.
3. Проаналізувати особливості стилю та манери виконання видатних хореографічних колективів сучасного танцю та видатних виконавців сучасного танцю

Література: періодичні видання, всесвітня мережа інтернет.

РОЗДІЛ 4 БАЛЬНІ ТАНЦІ

Тема 23. Відомі школи, колективи та виконавці бального танцю ХХ-ХХІ ст.

Практичне заняття 4.: Виконавці бального танцю ХХ-ХХІ ст. (денне відділення – 1 год., заочне відділення – 2 год.)

Мета: познайомитися з особливостями виконавської майстерності видатних виконавців бального танцю.

Завдання:

1. Познайомитися з відеозаписами виступів видатних виконавців бального танцю.
2. Підготувати доповідь про діяльність видатних виконавців бального танцю.
3. Підготувати відеоматеріал про діяльність видатних виконавців бального танцю.
4. Проаналізувати особливості виконавської майстерності видатних виконавців бального танцю.

Література: періодичні видання, всесвітня мережа інтернет.

4. Плани самостійної роботи.

РОЗДІЛ 1 ПРОВІДНІ БАЛЕТНІ ТЕАТРИ СВІТУ

Тема 1. Національна опера України

Самостійна робота студентів: особливості творчої діяльності та репертуару Національної опери України.

Мета: проаналізувати історію розвитку та творчу діяльність Національної опери України.

Завдання:

1. Познайомитися з історією розвитку Національної опери України.
2. Визначити особливості формування репертуару у різні історичні періоди.
3. Визначити балети, створені на сцені Національної опери України, що стали найбільш значними виставами.
4. Познайомитися з діяльністю провідних танцівників та балетмейстерів Національної опери України.
5. Познайомитися з офіційним сайтом Національної опери України.
6. Познайомитися з фото та відеоматеріалами про Національну оперу України.

Література: конспект лекцій, література основна: 1; додаткова: 1, 12, 13; інформаційні ресурси: 1-9.

Тема 2. Державний академічний Великий театр Росії

Самостійна робота студентів: особливості творчої діяльності та репертуару Великого театру Росії.

Мета: проаналізувати історію розвитку та творчу діяльність Великого театру Росії.

Завдання:

1. Познайомитися з історією розвитку Великого театру Росії.
2. Визначити особливості формування репертуару у різні історичні періоди.
3. Визначити балети, створені на сцені Великого театру Росії, що стали найбільш значними виставами.
4. Познайомитися з діяльністю провідних танцівників та балетмейстерів Великого театру Росії.
5. Познайомитися з офіційним сайтом Великого театру Росії.
6. Познайомитися з фото та відеоматеріалами про Великий театр Росії.

Література: конспект лекцій, література основна: 1, 8, 9, 10, 12; додаткова: 5, 10; інформаційні ресурси: 1-9.

Тема 3. Державний академічний Маріїнський театр

Самостійна робота студентів: особливості творчої діяльності та репертуару Маріїнського театру.

Мета: проаналізувати історію розвитку та творчу діяльність Маріїнського театру.

Завдання:

1. Познайомитися з історією розвитку Маріїнського театру.
2. Визначити особливості формування репертуару у різні історичні періоди.
3. Визначити балети, створені на сцені Маріїнського театру, що стали найбільш значними виставами.
4. Познайомитися з діяльністю провідних танцівників та балетмейстерів Маріїнського театру.
5. Познайомитися з офіційним сайтом Маріїнського театру.
6. Познайомитися з фото та відеоматеріалами про Маріїнський театр.

Література: конспект лекцій, література основна: 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 12; додаткова: 5, 10; інформаційні ресурси: 1-9.

Тема 4. Гранд Опера та Оперний театр Ла Скала

Самостійна робота студентів: особливості творчої діяльності та репертуару Гранд Опера та Оперного театру Ла Скала.

Мета: проаналізувати історію розвитку та творчу діяльність театрів.

Завдання:

1. Познайомитися з історією розвитку театрів.
2. Визначити особливості формування репертуару театрів у різні історичні періоди.
3. Визначити балети, створені на сцені Гранд Опера та Оперного театру Ла Скала, що стали найбільш значними виставами.
4. Визначити, який напрям творчою діяльності є головним для кожного театру (розвиток балетного чи оперного мистецтва).
5. Познайомитися з діяльністю провідних танцівників та балетмейстерів театрів.
6. Познайомитися з офіційним сайтом театрів.
7. Познайомитися з фото та відеоматеріалами театри.

Література: конспект лекцій, література основна: 1; додаткова: 1; інформаційні ресурси: 1-9.

Тема 5. Метрополітен Опера та Ковент Гарден.

Самостійна робота студентів: особливості творчої діяльності та репертуару Метрополітен Опера та Ковент Гарден.

Мета: проаналізувати історію розвитку та творчу діяльність театрів.

Завдання:

1. Познайомитися з історією розвитку театрів.
2. Визначити особливості формування репертуару театрів у різні історичні періоди.
3. Визначити балети, створені на сцені Ковент Гарден, що стали найбільш значними виставами.
4. Визначити, який напрям творчою діяльності є головним для кожного театру (розвиток балетного, оперного мистецтва чи гастрольні виступи артистів та труп з інших країн).
5. Познайомитися з діяльністю провідних танцівників та балетмейстерів театрів.
6. Познайомитися з офіційним сайтом театрів.
7. Познайомитися з фото та відеоматеріалами театри.

Література: конспект лекцій, література основна: 1; інформаційні ресурси: 1-9.

Тема 6. Видатні артисти балету

Самостійна робота студентів: творча діяльність видатних артистів балету світового рівня.

Мета: проаналізувати особливості творчої діяльності видатних артистів балету світу.

Завдання:

1. Розглянути та проаналізувати характерні риси виконавської майстерності видатних артистів балету України (Т. Таякіна, В. Ковтун, О. Філіп'єва, Г. Дорош, В. Писарів, С. Коливанова, Т. Попеску, К. Кухар, Д. Недак О. Стоянов та ін.).
2. Розглянути та проаналізувати характерні риси виконавської майстерності видатних артистів балету Росії (В. Васильєв, К. Максимова, М. Плисецька, М. Лієпа, В. Гордєєв, Ф. Р. А. Асилмуратова, Н. Ананіашвілі, І. Лієпа, А. Лієпа, М. Віноградова, М. Цискарідзе, І. Васильєв, Є. Образцова, Н. Осіпова, Р. Скворцов та інші.)
3. Розглянути та проаналізувати характерні риси виконавської майстерності видатних артистів балету Західної Європи та Америки (Н. Макарова, М. Баришников, М. Фоніейн, Р. Нурєєв, С. Гілем, Х. Донн, М. Луд'є, Д. Сімкін, В. Мунтагіров, Р. Болле, М. Ганьо, Д. Холберг, М. Копланд та інші.)

Література: конспект лекцій, література інформаційні ресурси: 1-9.

РОЗДІЛ 2

ВСЕСВІТНЬОВІДОМІ КОЛЕКТИВИ НАРОДНОГО ТАНЦЮ

Самостійна робота студентів до тем 2 розділу: особливості творчої діяльності, репертуару, стилю та манери виконання ансамблю.

Мета: проаналізувати творчу діяльність, репертуар, стиль та манеру виконання ансамблю.

Завдання:

1. Розглянути історію створення ансамблю
2. Визначити особливості репертуару.
3. Познайомитися з діяльністю балетмейстерів, які створювали постановки в ансамблі.
4. Визначити характерний стиль та манеру виконання артистів ансамблю.
5. Познайомитися з відеозаписами виступів ансамблю.

Література: конспект лекцій, основна: 1, 3, 4, ; додаткова: 2, 3, 4, 5, 7, 13, 15; інформаційні ресурси: 1-9

Тема 7. Національний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. П. Вірського

Тема 8. Академічний ансамбль української музики, пісні і танцю «Чайка»

Тема 9. Державний академічний ансамбль народного танцю Молдови «Жок»

Тема 10. Державний польський ансамбль народної пісні і танцю «Мазовше»

Тема 11. Угорський державний народний ансамбль

Тема 12. Видатні державні ансамблі Грузії та Іспанії

Тема 13. Державний академічний ансамбль народного танцю ім. І. Моїсеєва

Тема 14. Державний академічний хореографічний ансамбль «Берізка»

Тема 15. Lord of the dance (Ірландія)

Тема 16. Ансамблі народно-сценічного танцю різних країн ХХ-ХХІ ст. (практичне заняття денне відділення – 2 год., заочне відділення – 1 год.)

Література: конспект лекцій, періодичні видання та всесвітня мережа інтернет

РОЗДІЛ 3 ЗРАЗКИ СУЧАСНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

Тема 17. Київ-модерн балет Р. Поклітару

Самостійна робота студентів: особливості творчої діяльності, репертуару, стилю та манери виконання трупи Київ-модерн балету Р. Поклітару.

Мета: проаналізувати творчу діяльність, репертуар, стиль та манеру виконання творчого колективу.

Завдання:

1. Познайти з історією створення та розвитку трупи.
2. Визначити балетмейстерський стиль керівника, склад виконавців.
3. Познайти з особливостями репертуару, визначити тематику робіт постановника.
4. Познайти з відеозаписами виступів Київ-модерн балету Р. Поклітару.

Література: конспект лекцій, література інформаційні ресурси: 1-9.

Тема 18. Театр балету Б. Ейфмана

Самостійна робота студентів: особливості творчої діяльності, репертуару, стилю та манери виконання трупи Театру балету Б. Ейфмана.

Мета: проаналізувати творчу діяльність, репертуар, стиль та манеру виконання творчого колективу.

Завдання:

1. Познайти з історією створення та розвитку трупи.
2. Визначити балетмейстерський стиль керівника, склад виконавців.
3. Познайти з особливостями репертуару, визначити тематику робіт постановника.
4. Визначити особливості виразних засобів хореографічних вистав театру
5. Проаналізувати сценографію та костюми вистав театру балету Б. Ейфмана.
6. Познайти з відеозаписами виступів Театру балету Б. Ейфмана.

Література: конспект лекцій, література інформаційні ресурси: 1-9.

Тема 19. Сучасні видатні хореографічні колективи Європи та Америки

Самостійна робота студентів: особливості творчої діяльності, репертуару, стилю та манери виконання видатних хореографічних колективів Європи та Америки

Мета: проаналізувати творчу діяльність, репертуар, стиль та манеру виконання творчих колективів.

Завдання:

1. Проаналізувати історію створення та діяльності провідних танцювальних труп Європи та Америки: «Нідерландський театр танцю», «Балет Бежара Лозанна», «Американський театр танцю Елвіна Ейлі», «Танцювальна трупа Марти Грехем», «Танцтеатр Вуперталь», «Батшева» та ін.
2. Визначити особливості репертуару, склад виконавців провідних танцювальних труп Європи та Америки.
3. Визначити особливості виразних засобів хореографічних вистав танцювальних труп.
4. Проаналізувати сценографію та костюми вистав танцювальних труп.
5. Познайти з відеозаписами виступів танцювальних труп.

Література: конспект лекцій, література основна: 1, 3, 5, 13; додаткова: 1, 8, 14; інформаційні ресурси: 1-9.

Тема 20. Всесвітньо відомі вар'єте

Самостійна робота студентів: особливості творчої діяльності, репертуару всесвітньо відомих вар'єте

Мета: проаналізувати творчу діяльність, репертуар всесвітньо відомих вар'єте.

Завдання:

1. Познайти з історією створення та розвитку всесвітньовідомих вар'єте Бенідорм палас, Крейзі Хорс, Фридрихштадтпалас, Мулен Руж.
2. Визначити особливості репертуару всесвітньовідомих вар'єте.
3. Познайти з фото та відеоматеріалами.

Література: конспект лекцій, література інформаційні ресурси: 1-9.

Тема 21. Сучасні мюзикли видатних театрів

Самостійна робота студентів: особливості тематики та виразних засобів відомих мюзиклів видатних театрів.

Мета: проаналізувати особливості тематики та виразних засобів відомих мюзиклів видатних театрів.

Завдання:

1. Визначити особливості виразних засобів мюзиклу як окремої форми театральної вистави.
2. Познайти з найвідомішими мюзиклами світового рівня: «Кабаре», «Чикаго», «Кішки», «Привід опери», «Нотр дам де парі», «Юнона та Авось» та інші.
3. Познайти з відеозаписами за темою.

Література: конспект лекцій, інформаційні ресурси: 1-9.

Тема 22. Видатні хореографічні колективи сучасного танцю різних країн ХХ-ХХІ ст. (практичне заняття: денне відділення – 2 год., заочне відділення – 2 год.)

Самостійна робота студентів: видатні хореографічні колективи різних країн ХХ-ХХІ ст., які не розглядалися у межах лекційного курсу;

Мета: познайти з особливостями творчої діяльності хореографічних колективів сучасного танцю, які не розглядалися у межах лекційного курсу; з творчою діяльністю видатних виконавців сучасного танцю світового рівня.

Завдання:

1. Проаналізувати історію створення та діяльності провідних танцювальних труп різних країн:
2. Познайти з відеозаписами виступів хореографічних колективів сучасного танцю, які не розглядалися у межах лекційного курсу та відеозаписами виступів видатних виконавців сучасного танцю світового рівня.
3. Проаналізувати особливості стилю та манери виконання видатних хореографічних колективів сучасного танцю та видатних виконавців сучасного танцю

Література: література додаткова: 14; інформаційні ресурси: 1-9.

РОЗДІЛ 4 БАЛЬНІ ТАНЦІ

Тема 23. Відомі школи, колективи та виконавці бального танцю ХХ-ХХІ ст.

Самостійна робота студентів: Відомі школи, колективи та виконавці бального танцю ХХ-ХХІ ст.

Мета: познайти з відомими школами, колективами та виконавцями бального танцю ХХ-ХХІ ст.

Завдання:

1. Познайти з характерними рисами техніки виконання танцювальної програми англійської школи бального танцю.
2. Познайти з характерними рисами техніки виконання танцювальної програми італійської школи бального танцю.

3. Познайтися з діяльністю відомих колективів бального танцю в категорії Формейшен.

Проаналізувати діяльність видатних викладачів бального танцю – європейська програма: В. Опітц, Дж. Вуд, М. Гацолли, С. Хілер, І. Кобюк, Л. Гладюк, М. Буланій, В. Цихановський та ін.; латиноамериканська програма: Р. Вармей, Е. Сальберг, Ш. Баллас, Є. Кацевман, Д. Бьорнс, В. Новиковський, С. Крикливий, В. Марченко та ін.

4. Відомі виконавці європейської та латиноамериканської програм.

Література: конспект лекцій, література інформаційні ресурси: 1-9.

Тема 24. Севастопольський академічний театр танцю ім. В. Єлізарова

Самостійна робота студентів: особливості творчої діяльності Севастопольського академічного театру танцю ім. В. Єлізарова.

Мета: проаналізувати творчу діяльність Севастопольського академічного театру танцю ім. В. Єлізарова.

Завдання:

1. Познайтися з історією створення та розвитку Севастопольського академічного театру В. Єлізарова.

2. Познайтися з відеозаписами виступів Севастопольського академічного театру В. Єлізарова.

3. Проаналізувати особливості виразних засобів вистав з репертуару театру: «Аргентинське танго», «Кармен», «Вальс про вальс», «Пігмаліон», «Кабаре» та ін.

4. Проаналізувати особливості виразних засобів вистав для дітей «Лускунчик», «Попелюшка» та ін.

Література: конспект лекцій, література: додаткова: 9; інформаційні ресурси: 1-9.

6. Питання з дисципліни «Колективи та виконавці – лідери світової хореографії»

1. Історія створення та розвитку Національної опери України.
2. Характеристика сучасного репертуару Національної опери України.
3. Художнє керівництво та провідні артисти балету Національної опери України.
4. Видатні балетмейстери, що працювали в Національній опері України.
5. Історія створення та розвитку Великого театру Росії.
6. Характеристика сучасного репертуару Великого театру Росії.
7. Художнє керівництво та провідні артисти балету Великого театру Росії.
8. Видатні балетмейстери, що працювали у Великому театрі Росії.
9. Історія створення та розвитку Маріїнського театру.
10. Характеристика сучасного репертуару Маріїнського театру.
11. Художнє керівництво та провідні артисти Маріїнського театру.
12. Видатні балетмейстери, що працювали у Маріїнському театрі.
13. Історія створення та розвитку Паризького театру Опера Гарн'є.
14. Характеристика сучасного репертуару Паризького театру Опера Гарн'є.

15. Провідні артисти та видатні балетмейстери Паризького театру Опера Гарн'є.
16. Історія створення та розвитку театру Ла Скала.
17. Характеристика сучасного репертуару театру Ла Скала.
18. Провідні артисти та видатні балетмейстери театру Ла Скала.
19. Історія створення та розвитку театру Метрополітен Опера
20. Історія створення та розвитку театру Метрополітен Опера
21. Історія створення та розвитку театру Ковент Гарден.
22. Історія створення та розвитку театру Ковент Гарден.
23. Видатні артисти балету світового рівня України та Росії.
24. Видатні артисти балету світового рівня Західної Європи та Америки.
25. Історія створення та розвитку Національного заслуженого академічного ансамблю Танцю України ім. П. Вірського.
26. Історія заснування та розвитку Академічного ансамблю української музики, пісні і танцю «Чайка».
27. Історія заснування та розвитку Державного академічного ансамблю народного танцю Молдови «Жок»
28. Історія заснування та розвитку Державного польського ансамблю пісні й танцю «Мазовше»
29. Історія заснування та розвитку Угорського державного народного ансамблю.
30. Історія заснування та розвитку Національного балету Грузії.
31. Історія заснування та розвитку Державного академічного ансамблю пісні і танцю Аджарії імені Мелитона Кухіанідзе
32. Історія заснування та розвитку Державного академічного ансамблю народної пісні та танцю Ересіоні.
33. Історія заснування та розвитку Національного балету Іспанії.
34. Історія заснування та розвитку Державного академічного ансамблю народного танцю імені Ігоря Моїсеєва
35. Історія заснування та розвитку Державного академічного хореографічного ансамблю «Берізка» імені Н. С. Надеждіної
36. Історія створення та розвитку всесвітньовідомого шоу «Lord of the Dance»
37. Всесвітньовідомі ансамблі народно-сценічного танцю.
38. Історія заснування та розвитку Київ-модерн балету.
39. Історія заснування та розвитку Театру балету Б. Ейфмана.
40. Історія заснування та розвитку NDT
41. Історія заснування та розвитку Американського театру танцю Елвіна Ейлі
42. Історія заснування та розвитку Балету Бажара Лозанна.
43. Історія заснування та розвитку танцювальної трупи Бат-Шева.
44. Історія заснування та розвитку Martha Graham Dance Company.
45. Всесвітньовідомі трупи сучасного танцю.
46. Всесвітньовідомі вар'єте.
47. Всесвітньовідомі мюзикли.
48. Видатні викладачі бального танцю
49. Відомі виконавці бального танцю.

50. Історія створення та розвитку Севастопольський академічний театр танцю імені Вадима Слізарова

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота, підготовка домашніх завдань (ведення словника).

Форми контролю

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі іспиту.

Передбачено рубіжні етапи контролю для студентів денного та заочного відділень у формі письмового опитування або тестування, перевірки словників, оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях.

Розподіл балів, які отримують студенти

РОЗДІЛ 1	РОЗДІЛ 2	РОЗДІЛ 3	РОЗДІЛ 4	Іспит	Сума
Відвід. зан. – 6 балів	Відвід.зан. – 8 балів	Відвід.зан. – 11 балів	Відвід.зан. – 3 бали	10	100
Практ.зан. – 5 балів	Практ.зан. – 10 балів	Практ.зан. – 10 балів	Практ.зан. – 5 балів		
Письм. опит. – 5 балів	Письм. опит. – 10 балів	Письм. опит. – 10 балів	Письм. опит. – 7 балів		

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:

Залік — від 60 до 100 балів

Іспит — від 60 до 90 балів

Розподіл балів за формами контролю

Підсумковий контроль – 10 балів

Відвідування занять – 1 бал (28 лекцій)

Робота на практичному занятті – 5 балів (30 балів)

Письмове опитування – 5, 7, 10, 10 балів = 32 бали

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

1. Пакет навчально-методичного забезпечення:
Робоча програма
Методичні рекомендації до семінарських занять
Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів
2. Відеозаписи балетів класичної спадщини, відомих вистав та хореографічних номерів інших видів танцювального мистецтва, виступів видатних танцівників, записи інтерв'ю з відомими балетмейстерами тощо.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Гл. ред. Ю.Н. Григорович Балет: Энциклопедия М. : Совет. энцикл., 1981
2. Дункан А. Танец будущего ; Моя жизнь: мемуары Киев: Мистецтво, 1989
3. Колногузенко Б. М. Види мистецтва та хореографії : метод. посіб. Харків : ХДАК, 2009, 2014
4. Колногузенко Б.М. Гастроли - путь к познанию (Мой Париж)Харьков: ХОЦНТ, 2007
5. Колногузенко Б.М. Хореографічне мистецтво: зб. ст. Харків: ХДАК, 2008
6. Красовская В.М. Анна Павлова: Страницы жизни русской танцовщицы Л. ; М.: Искусство, 1964
7. Красовская В.М. Павлова. Нижинский. Ваганова: три балетные повести М.: Аграф, 1999
8. Красовская В.М. Русский балетный театр начала XX века. Танцовщики СПб. ; М. ; Краснодар: Лань : Планета музыки, 2009
9. Красовская В.М. Русский балетный театр начала XX века. Хореографы СПб. ; М. ; Краснодар: Лань : Планета музыки, 2009
10. Левинсон А.Я. Старый и новый балет. Мастера балета СПб. ; М. ; Краснодар: Лань : Планета музыки, 2008
11. Лифар С. Спогади Ікара [Електронний ресурс] К. : Пульсари, 2007
12. Светлов В.Я. Современный балет СПб. ; М. ; Краснодар: Лань : Планета музыки, 2009
13. Чепалов. О. І., Курдупова О. М. укладачі Колективи та виконавці - лідери світової хореографії [Електронний ресурс]: програма та навч.-метод. матеріали з дисципліни галузь знань: 02 "Культура і мистецтво", спец.: 024 "Хореогр.", ступінь: "Магістр" Харків: ХДАК, 2017

Додаткова

1. Бежар М. Мгновение в жизни другого /Морис Бежар – М.: в/о Союзтеатр, 1989. – 287 с.
2. ВадясоваН. В. Мистецько-педагогічна школа видатного діяча української культури Мирослава Вантуха / Н. В. Вадясова – Київ : НАКККіМ, 2012
3. Вірський Павло : життєвий і творчий шлях / упоряд. Ю.В. Вернигор, Є. І . Досенко. — Вінниця : Нова Книга, 2012. — 320 с.
4. Голдрич О. С. Муза мого життя Автобіографічний нарис / О. С. Голдрич. — Львів : СПОЛОМ, 2008. – 279 с.
5. Громов Ю. Основные этапы русского и советского балета. /Ю.Громов – М.,1965.
6. Колосок О. П. уклад. Майстри народно-сценічного танцю: бібліогр. довід. – Київ :ДАКККіМ, 2009
7. Литвиненко В. Зразки народної хореографії: підручник / В. Литвиненко – К. : Альтерпрес, 2007

8. Никитин В. Ю. Модерн-джаз танец. Этапы развития. Метод. Техника / В. Ю. Никитин. – М.: Издательский дом Один из лучших, 2004 г. - 414 с.
9. Решетило В. Театр танцю Вадима Єлізарова /В. Решетило – К. : АДЕФ-Україна, 2008
10. Русский балет: энциклопедия. - М: Большая Российская энциклопедия, Согласие, 1997.
11. Смирнова А. Мастера русской хореографии: словарь / А. Смирнова – СПб: Лань; М.; Краснодар: Планета музыки, 2009
12. Станішевський Ю. Балетний театр України: 225 років історії / ЮрійСтанішевський– К.;, 2003.
13. Туркевич В.Д. Хореографічне мистецтво України у персоналіях: бібліографічний довідник: хореографи, артисти балету, композитори, диригенти, лібретисти, критики, художники. – К., 1999.
14. Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. /Олександр Чепалов. – Харків.: ХДАК, 2007. – 343 с.
15. Чижова А. Березка / А. Чижова. — М. : Музыка, 1972. — 175 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
4. Вікіпедія : вільна енциклопедія [Електронний ресурс] // <http://ru.wikipedia.org/wiki>
5. Періодичні видання «Советский балет», «Балет», «Танец в Украине и мире».
6. t – portal. Ru
7. intoclassics.net
8. <http://profdance.ru/news/cat/17/2.html>
9. <http://sisnbrofamily.wordpress.com/>
10. <http://tantsymira.ru/rnr.html>
11. www.liveinternet.ru
12. www.otango.ru/tango/history.html
13. www.tdc.spb.ru/dance-latina.htm
14. www.rnrjump.lv/index.php/history

Навчальне видання

КОЛЕКТИВИ ТА ВИКОНАВЦІ – ЛІДЕРИ СВІТОВОЇ ХОРЕОГРАФІЇ

Програма та навчально-методичні матеріали
освітньої програми ХОРЕОГРАФІЯ

галузі знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 024 Хореографія
факультету Хореографічного мистецтва

Укладач

Курдупова Олена Миколаївна, старший викладач

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерний набір та верстка Курдупова О. М.